

en saadan Foranstaltning, hvis det maatte vise sig, at denne Forøgelse af Foreningens Omraade var i den Grad uegkelig, at Obligationerne faldt i deres Kurs. Jeg tror ikke, der let skal kunne paavises noget Exempel, hvor Lovgivningen har anset sig for beføjet til eller henvist til paa den Maade at gribe ind i privatretlige Forhold, som staa under Lovens Beskyttelse og allerede have eksisteret og virket efter Lovens Anvisning. Jeg tror slet ikke, det vil gaa an. Jeg tror, det vilde være et Præcedens af overordentlig Betydning, og at det vilde virke meget svækkende paa den Tillid, man har til, at privatretlige Forhold nyde Lovens Beskyttelse. Det er af de her anførte Grunde og væsentlig af den sidste, som jeg tror, der bør tillægges alvorlig Vægt, at jeg ikke kan tilraade det høie Thing eller, rettere sagt, meget bestemt maa fraraade det høie Thing at gaa ind paa det foreliggende Vndringsforslag. Jeg vilde, hvis det kunde nytte noget, anmode de ærede Forslagsstillere om at tage Forslaget tilbage. Jeg tror, det vilde være det Rigtigste; men hvis de Herrer ikke ville høre mig deri, beder jeg det ærede Thing om at forkaste Forslaget.

Rump: Jeg maa for mit Vedkommende fastholde det stillede Vndringsforslag og forlange at se en Afstemning over det. Jeg skal tillade mig nogle ganske faa Bemærkninger i Anledning af den høitærede Ministers Udtalelser. Det synes, som om han — saaledes forstod jeg hans Udtalelser — fandt Hovedindvendingen mod det af os stillede Vndringsforslag deri, at det vilde indeholde en Uret overfor de allerede stiftede Kreditforeninger og Obligationseierne, om man paanødte dem disse Kjøbstadeiendomme. Jeg kan ikke rigtig se, at dette Argument kan have nogen stor Vægt, thi isaafald forekommer det mig, at den høitærede Minister ogsaa i det andet Thing overhovedet maatte have modsat sig § 2. Denne Paragraf gaar jo netop ud paa at indbringe nogle Kjøbstadeiendomme under de bestaaende Kreditforeninger. Kan man sige til disse Kreditforeninger: For at opnaa den attraaede Begunstigelse, at kunne udlane til en Grændse af 6,000 Kr. istedetfor som tidligere til 4,000 Kr., er det en Betingelse, at I medtage nogle Kjøbstadeiendomme, kan jeg ikke se, at der kan være noget Principielt at indvende imod, at man opstiller det som Betingelse for Begunstigelsen, at de medoptage alle Kjøbstadeiendomme. — Jeg skal ikke gaa ind paa Spørgsmaalet om, hvilken Trang der er i Kjøbstaderne i denne Retning; det er et Spørgsmaal, som tidligere har været fremme, og det vil kun føre til en Øjtagelse af de Bemærkninger, som dengang anførtes; jeg skal kun med Hensyn til Kjøbstadbetænkningerne bemærke, at det var ikke alle Kjøbstader, der udtalte sig paa den af den høitærede Minister angivne Maade; der var Byraad, som forment, at det vilde være en Fordel for

Kjøbstaderne, om der blev givet et saadant Lovforslag. Jeg kan heller ikke tænke mig, hvorledes noget Byraad ganske i Almindelighed skulde kunne udtale paa alle Kjøbstaders Vegne, at der ikke var Trang dertil. Lad den nu imidlertid være større eller mindre, det er ikke det, der er Spørgsmaal om. Kan det være af Bigtighed for Smaaamanden paa Landet, for at kunne bestaa i Kampen for Livets Ophold, om han kan faae billige Laan, er det ogsaa af Bigtighed for Smaaamanden i Kjøbstaderne, og jeg tror nok, at de Paralleler, jeg før opstillede i saa Henseende, skulde holde Stik. Jeg tror overhovedet, at Modsetningen mellem den høitærede Minister og mig egentlig bestaar deri, at han betragter det som et Spørgsmaal: Kjøbstad contra Land, og det er netop det, jeg mener, det ikke skal være. Det er fra hiet Synspunkt, at man kommer ind paa Spørgsmaalet om, hvorvidt Kjøbstaderne som et Hele ere istand til at skabe en Kreditforening. Efter min Mening dreier det sig derimod om, hvorvidt Smaaamanden, enten han bor paa Landet eller i en Kjøbstad, skal stilles saa gunstig som muligt, for at sætte ham istand til, naar han er flint og drifvig, at forbedre sine Vilkaar. Altsaa er Spørgsmaalet her ikke om Forholdet mellem Kjøbstader og Land, men om at hjælpe Smaaamanden uden Hensyn til, hvor han tilfældigvis bor, enten paa det ene eller andet Sted, og uden Hensyn til, om han tilfældig hører til en Klasse Smaaamænd, der danner Majoriteten, eller til en Klasse, der danner Minoriteten. Jeg tror ikke, at det egentlig gjør et gunstigt Indtryk i Kjøbstaderne, naar man ser, at man ikke for Smaaamanden der skal kunne opnaa lignende Begunstigelser som dem, man tilstaa Smaaamanden paa Landet.

Indenrigsministeren (Steel): Den ærede Valer (Rump) mente, at Konsekvensen af, hvad der var vedtaget i Lovforslaget, maatte føre til, at man kunde uden Betænkning modtage hans Vndringsforslag. Der er imidlertid den Forskjel, at de Forandringer, som det foreliggende Forslag tilsigter i Loven af 28de Mai 1880, jo ere af den Bestaaffenhed, at de ere forlangte af selve de paagældende Anstalter som fordelagtige og gavnlige for dem. Det er dog ikke alene derfor, at man med Stolighed kan gaa til at tilstaa disse Forandringer, men det ligger i Sagens Natur — det er Noget, Enhver kan indse — at Udvikelsen af Institutternes Omraade i Retning af de høiere Eiendomme maa under alle Omstændigheder anses for gavnlig og styrkende for Institutterne, saa det kan man gjøre uden Betænkning, og naar man er gaaet ind paa en Udvikelse ogsaa til Kjøbstadeiendomme, som det ærede Medlem kaldte de Eiendomme, der ligge, ikke paa Kjøbstadgrund, men paa Kjøbstadsteder, er det, fordi de i alt Væsentligt ere af samme Bestaaffenhed som de Eiendomme, for hvilke Loven allerede